

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-02-11
Besvaras senast
2016-02-24 kl. 12.00

Till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:784 Regelverket för miljöersättningar

Svenska jordbrukare har möjlighet att söka miljöersättningar för minskat kväveläckage som en del av stöden i landsbygdsprogrammet.

Syftet med ersättning för minskat kväveläckage är enligt Jordbruksverket att minska kväveutlakning och fosforförluster från åkermark och att lagra kol i marken. Den som söker kan få ersättning för att antingen odla fånggröda, för att vårbearbeta eller för båda delarna (på samma mark).

Från 2016 gäller nya regler som har många likheter med reglerna för miljöersättning för minskat kväveläckage för programperioden 2007–2013, dock med vissa skillnader. Den stora skillnaden ligger i att åtagandena i de nya reglerna är mer rigida jämfört med de tidigare reglerna. Skälet till att åtagandet är femårigt är att åtagandena ska bli mer långsiktiga.

Åtagandet innebär att den som söker miljöersättning för minskat kväveläckage åtar sig att sköta sin mark och sina djur enligt vissa villkor i fem år, vilket innebär att villkoren gäller varje år under hela femårsperioden. Det betyder att den som söker ersättning måste följa gällande villkor oavsett om man söker utbetalning eller inte. Åtagandet börjar den 1 januari det år som ansökan görs och slutar den 31 december det sista året i femårsperioden. Storleken på åtagandet är den areal som man söker utbetalning för det första året i åtagandet. Där ingår den sammanlagda arealen för fånggröda, vårbearbetning eller en kombination av bägge delarna på samma mark. År 2–5 måste man söka utbetalning för minst 80 procent av arealen, och man kan som mest söka utbetalning för 120 procent av arealen i åtagandet.

Dessvärre är regelverken rigida och tar inte tillräcklig hänsyn till exempelvis faktorer som varierande klimat eller världsmarknadspriser, vilka kan ha stor påverkan på resultatet.

Om exempelvis avräkningspriset för fånggrödan råg skulle dubbleras under åtagandeperioden, så hade det varit bättre för både miljön, för statens ekonomi och för bondens ekonomi att låta den sådda rågen stå kvar på våren och bli en ny huvudgröda som man kan skörda och få betalt för. Staten hade tjänat drygt 1 100 kronor per hektar, miljön hade tjänat på minskade närings- och koldioxidutsläpp och bonden hade tjänat på minskat arbete och ett större odlingsnetto. Alla hade varit vinnare.

Men om bonden gör så och samtidigt har erhållit stöd tidigare år i en åtagandeperiod blir bonden återbetalningsskyldig för det som har erhållits tidigare.

Ett annat problem uppstår om någon arrenderar mark ett år för att odla en specialgröda, vilket är vanligt i delar av Sverige. Det blir förstås omöjligt att teckna ett femårigt åtagande om man arrenderar marken under ett år. Det betyder troligen att ingen fånggröda odlas på sådan areal.

Det är i och för sig rimligt att verka för långsiktighet i dessa viktiga miljövårdande åtaganden, men villkoren för ersättning är onekligen utformade på ett stelbent sätt som dessutom riskerar att vara kontraproduktivt. Vi skulle behöva större flexibilitet i dessa regler, och vi vill driva på i EU för ett större nationellt beslutsfattande när det gäller detta.

En intressant fråga i sammanhanget är hur andra länder hanterar dessa frågor. Eftersom perioden inleds nu finns det sannolikt begränsade möjligheter att jämföra, men det vore onekligen intressant att se om Sverige sticker ut i något avseende.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Sven-Erik Bucht:

Vilka möjligheter ser statsrådet att åstadkomma större flexibilitet och mer nationellt självbestämmande i frågor som handlar om jordbruksstöd, exempelvis miljöersättningar, och med vilken tidshorisont?

.....
Jonas Jacobsson Gjörtlér (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors